

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Budapestben: Egy óra kor. 1.—		Vidékire: Egy óra kor. 1.20	
Negyedévre — — — —	3.—	Negyedévre — — — —	3.60
Félévre — — — —	6.—	Félévre — — — —	7.—
Egész évre — — — —	12.—	Egész évre — — — —	14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével mindennap.

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28

Hirdetéseket petit számítással, díjszabás szerint.

Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Magyarország képe.

Budapest, szeptember 28.

Konstatáljuk a tényeket.

Magyarországon a nemzeti ellenzék és a nemzeti politika — letört. Letörte pedig egyrészt önmagát lanyhaságával, szervezetlenségével, ingadozásával és a *döntő pillanatok* fel nem ismerésével; másrészt letörték a tehetetlenséggel visszaélő, a helyzetet kihasználó hatalmas és furfangos, szemfüles tényezők. Ezek: a kamarilla, a plutokrácia s a velük szövetkezett politikai (hatalmi) érdekszövetségek...

Ma már nincsenek egyebek a parlamenti porondon, mint szétszórt, levert, kijátszott, lefűlélt, bátortalan, csüggeteg nemzeti töredékek, melyek önmagukban sem bíznak, de amelyek iránt ma már a közvélemény is többé-kevésbé bizalmatlan. Nem volt és nincsen, aki a nemzeti politika embereit hatalmas akcióra egyesíteni bírná, vagy birta volna. Nagy csapás és szerencsétlenség volt a nemzeti csoportok és pártokra nézve, hogy vezérek nem bírtak kellő *gyakorlati* érzékkel, a történelmi pillanatok fel nem ismerték és eszmei győzelmeiket a harctéren felhasználni s kihasználni nem tudták, mert azt, hogy felhasználni nem akarták volna — föltételezni józan észszel és becsületes szívvél alig lehet.

A nemzeti irányzat igazi tényezői s elemeinek *több ízben* kezökben volt a helyzet kulcsa, az ország s a monarkia sorsa és hogyha hatalmukat teljes nagyságában felismerik vala, — akkor feltétlenül urai lesznek és maradnak az egész politikai helyzetnek s felfelé és lefelé egyaránt diktáltak volna.

Ehelyett azonban mi történt? A döntő, történelmi pillanatokban sokan közülök ötlöttek-haltoltak, ingadoztak, szónokoltak, firkáltak — amint ezt 25 éven folyvást tették — és végre eldobták könnyelműen az utolsó fegyvert, mely az óriási közvélemény támogatása mellett a végső diadalt meghozhatta volna. Ezzel kirántották önmaguk alól a gyékényt, elvesztették lábuk alól a közvéleményben a talajt, a bizalmat és a jövődó harcaik sikere iránti reményt is. A közjogi és gazdasági nemzeti politika régi ellenesei, ellenfelei és ellenségei ezáltal új erőre kaptak, már-már veszítettnek hitt ügyüket félholt állapotából újból feltámasztották és így lehetővé vált ismét a régi rendszer visszatérése összes korrupciójával, önkényével, erőszakával, aminek következményeit ez a vak nemzet igen keservesen fogja megfizetni.

Ezek után tisztában lehetünk azzal, hogy a régi kiméletlen, önző, brutális politika — bár a változott viszonyok miatt némileg módosult formában és megfelelő taktikával — de lényegileg a szokott célokkal és eszközökkel feljuttatni fog. Be fog bizonyulni, amit sokszor előre megmondunk, hogy Magyarországon minden elülről kez-

dődik, minden ismétlődik, mert egy évtizedes nagy politikai harcok konzekvenciái sem felülről, sem alulról le nem vonattak és egész osztályok küzdelmei nem nyertek kielégítő befejezést. A köz- és magánélet sivár, az emberek minden körben elégedetlenek, a tehetségek országsszerle minden téren többé-kevésbé el vannak nyomva, le vannak durván igazva.

A társadalom iránytű nélkül áll; csak a szélső áramlatok nyomulnak előre a nagy zürzavarban. A közgazdasági és pénzügyi kormányzat és adminisztráció terén nagymérvű téltenség, lehetetlenség és tájékozatlanság uralkodik. Igernek folyvást reformokat, de apró orvosságokon kívül egyebeket alkalmazni nem tudnak. Az adóreformot például évek óta ígérik (utóbb is jelentették, hogy már készen van) — de azért folyton késik, holott egy nagy koncepciójú adóreform százezreket volna képes az elzúllástól, kivándorlástól megmenteni. Nem is lehet ez másként, amikor nagy államférfiu belátást igénylő feladatokkal az egyes minisztériumokban csak szűk látókörű, kicsinyes bürokraták foglalkoznak, akiknek feladata a miniszter urak helyett gondolkodni s valami «tessék-lássék»-féle dolgot összetakolni, hogy kiszurhassák vele egy tájékozatlan nemzet szeméit s ilyen szemfényvesztésekkel meghoszabithassák uralmukat.

Szánsalomraméltó az a pepecselés, amely nagy jelentőségű ügyek körül a kormányzat egyes ágaiban folyik. Nincs ott koncepció, államférfiu belátás és cselekvés, hanem csak *hatalmi politika*, mely nem a nemzet érdekeit, hanem saját zsebének és uralomvágyának érdekeit tartja szem előtt. Így volt ez évtizedeken keresztül és így van mai napig is.

De hogyan is lehetne másként?

Kiskaliberű politikusok és kormányférfiak a valódi tehetségeket vagy nem tudják, vagy nem is akarják felismerni — ők maguk pedig képtelenek nagyobb alkotásokra. «Zseb és hatalom» — ezek a titkos jelszavak, ezek érdekében az uralom erőszakkal, taktikával, furfanggal — minden áron fentartatik.

A plutokraták és merkantilisták támogatják a politikusokat, ezek pedig az előbbieket különféle finánciális konkok fejében. A címek, rendjelek, állások kieserélődnek a bankok, konzorciumok által nyújtott előnyökkel. Ily módon esereberélik, kótyavetyélik el az állam és társadalom legbecesebb erkölcsi és gazdasági javait a pénznek és a politikának lelketlen kufárah.

Ez alatt a kizsákmányoló uszorás-rendszer alatt pedig a tömegek folyvást szegényednek, pusztulnak, kivándorolnak, a régi urak pedig deposszedálódnak, tönkremennek. És ezzel a gyászos folyamattal az uralmon lévők vajmi keveset törődnek. Bánják is ők, kié a föld s kié az ország, hiszen az adók bárkitől befolytak s az elpusztult régi urakat pótolják az új neme-

sekkel és bárókkal. Sőt tán még örülnek is neki, ha a büszke, makacs, nemzeti érzésű magyar gentry lassanként eltéteget láb alól!

A magyar földbirtokos-családok, férfi és nő-ivadéka lassanként már csak poros bürökban, iskolákban keresik sovány kenyérüket, mert ezt így akarta a nemzetellenes kamarilla, egy lelkiismeretlen, bűnös kormányzat és a merkantilizmus új földesurai s kereskedői, akik maholnap már a legfőbb állami és társadalmi pozíciókat is maguk foglalják el. Ma még névleg és látszólag türik a nekik engedelmes történelmi elemeket a kormányban és a parlamentben, de a közel jövőben ki tudja már mi és ki következik? Csakhamar el fogják vetni az álarcot és elkiáltják magukat: «Pusztulj, hogy helyedre ülhessek!»

A betolakodott s fejünkre nőtt idegen elemek nemcsak kizsoritának saját otthonunkból, birtokainkból, hanem legkiválóbb embereink munkáját, erdeimeit, tehetségét sem hajlandók többé sem az irodalmi, sem a politikai vagy adminisztráció terén elismerni, mert hiszen mindezt ők monopolizálják már s a faji és osztálygóg révén igen célszerű rájuk nézve a rideg exkluzivitást gyakorolni. Ime így állunk, ilyen szellemi és politikai rabszolgaság van abban az ezredéves hazában, amelyet annyi vér öntözött, amelynek szabadságáért annyian szenvedtek vértanu-halált. Osztrák és egyéb belső férgék emészti a magyar nemzet életerejét.

Züllés, pusztulás, hanyatlás mindenfelé. A magyar társadalom, a gazdasági és hatalmi függés ezerféle békőibán sinylődik.

Azokat pedig, akik az igazság képviselőit elé g bátorsággal és tehetséggel bírnának, — a durva hatalom különféle nyilt és titkos uton és aljas eszközökkel elnémitja, megfélemlíti és — ha nem pariroz — mindenképp tönkretesz. Jó lesz ezt élesen megfigyelni a magyar független sajtónak és az önállóan gondolkodó nagyközönségnek, ha még vannak efféle elemek széles nagy Magyarországon...

A parlament különböző pártjai és az állami bürök tele vannak — komoly munkásság helyett — a leghívtányabb intriguákkal, melyek rendszerint a kiválóbb emberek ellen irányulnak s e mellett örökös semmivé vással fecsérik az ország drága pénzét és idejét.

Ilyen az ország állapota ilyen a helyzet képe!

És e fölött a naiv, gyenge, tehetetlen sajtó hiába sopánkodik, hiába vezércikkez, mert azt már eleget cselekedte s kopott szavai már sem a viszonyokra, sem a közönségre nincsenek hatással.

Ezen a sivárságon csak az segíthetne, ha elszánt, halálmegvető vezetők szózatára a nemzet-óriás megmozdulna, belátásra jutna és pokolba kergetné mindazokat a szervezeteket, melyek az ő érdekeit henyélsők, tudatlanságuk és gonoszságuk által nap-nap után fölálodozzák.

Független, merész nagyszabású emberekre van szükség, hogy Magyarországon a kárhuzatos viszonyok csak némileg is megváltozzanak.

Ha ilyenek csakhamar nem akadnak, akkor — a sajtónak, a gyűléseknek s a parlamentnek mindennapos, üres, hatástalan, fecsegése és irkafirkája dacára — ez az ország és ez a nemzet elemi erővel rohan a lejtőn a teljes zürzavar, az erkölcsi és gazdasági elzüllés felé, amitől sem császárok, sem kormányok nem fogják többé megmenthetni!

A—or.

Budapest, szeptember 28.

Miniszterek kihallgatása. *Nyíri Sándor* honvédelmi miniszter tegnap birtokáról a fővárosba érkezett és csütörtökön megtartja a kihallgatást. — *Berzeviczy* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter kolozsvári útja miatt e hét csütörtökjén, 29-én nem tartja meg a rendes kihallgatást.

Törvényjavaslat az olasz szerződésről. A magyar képviselőház október tizedikén tartandó első ülésén a kormány törvényjavaslatot fog benyújtani a napokban aláírt olasz kereskedelmi ideiglenes szerződés becikkelyezése tárgyában. Tekintettel arra, hogy a szerződésben annak életbeléptetésére ez év október tizenötödike van megállapítva, a kormány e javaslat sürgős bizottsági tárgyalását és azt követő napirendre tűzését fogja javasolni.

Ellenzéki pártok egyesülése. Dr. Nosz Gyula orsz. képviselő nyílt levélben számol be választóinak képviselői működéséről. Tudvalevőleg kilépett a szabadelvű pártból s részt vett a katonai kérdésekben a nemzeti küzdelemben. Párton kívüli állást foglal el s a báró Bánffy Dezső és gróf Apponyi Albert vezérése alatt alakult ellenzéki pártok egyesülését sürgeti. Levelének erre vonatkozó része így hangzik:

«Csak természetes, hogy az ellenzéknek csak azon két csoportjának egyikéhez csatlakozhatnám, melyek közül az egyik gróf Apponyi Albert, a másik pedig báró Bánffy Dezső vezérése alatt áll. E két csoport programja a szőnyegre kerülő legfontosabb kérdésekben teljesen egyező, eltekintve talán attól, hogy az egyik inkább a közjogi, a másik pedig inkább a gazdasági önállóságot hangoztatja. Már most, ha elismerem is, hogy az utóbbi programot gyakorlatilag megelégedőbbnek, mert könnyebben célhoz vezet hetőnek tartom, mégsem látok okot fenforogni, hogy e taktikai eltérés elválasszon két pártot akkor, mikor a velük szemben álló kormánypárt sokkal heterogénebb gondolkodású elemeket is egyesít közös eljárásban. Ily körülmények között — nézetem szerint — az ország egész ellenzéki közönségének kellene nyomást gyakorolni e két pártira, hogy legalább közös eljárásban egyezzenek meg egymással. Ezt kívánja tőlük, az én felfogásom szerint, az ország összérdeke, első sorban pedig a zászlójukra írt közjogi és gazdasági önállóság. Ezt meg kell tenniük már csak azért is, hogy kiküszöböljék a felekezeti szempont az ellenzéki működés megítélésénél. Én magam az előadottak folytán e pártok együléséhez sem csatlakozhatom, hanem továbbra is igyekezni fogok mind a kettővel az érintkezést fenntartani és gyenge erőmhöz képest a közeledést előmozdítani.»

Az interparlamentáris konferencia.

Budapest, szeptember 28.

Amíg a legszélső keleten shrapnelek röpkedése, kardcsattogás és ágyudörgés közepette két nemzet viaskodik immár háromnegyed év óta egy világrész uralmáért, addig a véres csaták színhelyétől nem is oly nagyon messze a világ különféle nemzeteinek kiküldöttjei a világbékéről álmodoznak. Most érkeznek csak hozzánk az interparlamentáris konferenciának St.-Louisban tartott ez ideig tanácskozásáról szóló hírek, amelyek ugyan nem sok reményt keltenek, hogy a világbéke a közel jövőben megvalósulhatna, mert a konferencia tagjai egy, a háborúskodásoknak ha nem is megszüntetését, de legalább is azok borzalmaikat némileg enyhítését célzó indítványt nem fogadták el.

Apponyi Albert gróf terjesztette elő ugyanis

azon indítványát, hogy a tenger alatti aknák felállítására a hadviselő feleknek eltiltassék, nemcsak humánus okokból, de már csak azért is, mert ezek az aknák a háborúban nem érdekelt államok kereskedelmi hajózását is veszélyeztetik. Mindenki azt hihetné, hogy a világbéke érdekében összegyűlt kiválóságai a nemzeteknek, örömmel, két kézzel kaptak volna az indítvány után, csak hogy szolgálatot teljesítsenek az emberiségnek. Tettek ugyan szolgálatot, de nem e nemes célnak, hanem az angol és olasz nemzeteknek, amelyek kiküldöttjei ellenzték Apponyi indítványát — valószínűleg a világbéke érdekében — aki látva a véleménykülönbséget, indítványát szavazás előtt visszavonta. Nagyon félt tehát, hogy az interparlamentáris konferencia ez ideig működése is meddő marad, éppen úgy, mint az előző tizenegy évben tartott tanácskozások.

De azért van a konferenciának egy reánk, magyarokra nézve dicsőséges emléke és pedig az, hogy a világ minden tájáról egybegyűlt nemzeti nagyságok között is egy magyar ember volt a legkiválóbb, akit a konferencia tagjai is lépésről lépésre ünnepele. Apponyi Albert szerezte meg nekünk e dicsőséget, aki e tanácskozáson is domináló szerepet vitt rendkívüli fényes szónoki tehetségevel és nagy tudásával. A művelt világ jelenvolt képviselőit is elbűvölte Apponyi Albert grófnak államférfiúi bölcsessége és az őt körülvevő fényből és ünneplésből Magyarországának is jutott sugár.

A konferenciáról különben a következő részletes tudósításunk számol be:

A világ minden részéből egybesereglett törvényhozók jelenlétében *Barthold* Rezső, az északamerikai Egyesült-Államok képviselőházának elnöke nyitotta meg az interparlamentáris konferencia tanácskozásait, megleghangos üdvözlő beszéddel. Az elnöki emelvényen a különböző nemzetek interparlamentáris csoportjainak elnökei foglaltak helyet. A magyar csoport részéről gróf Apponyi Albert ült az elnöki asztalnál. Az elnök megnyitó beszéde után a csoportok elnökei nemzetük francia nevének kezdőbetűje sorrendjében szólaltak föl. A tárgyalás angol nyelven folyt le.

Gróf Apponyi Albert nagy hatást keltő beszédében vázolta azt a tevékenységet, melyet az interparlamentáris magyar csoport tagjai, úgy is mint törvényhozók, a konferencia kitűzött céljának: a nemzetközi békének megvalósítása érdekében kifejtene. A nemzetek között való szolidaritásnak a béke művében való szükségességét fejtegetve, idézte Washington, aki egy győzelmes szabadságharc akta után visszavonulva azt mondta, hogy könnyebb a földet meghódítani, mint megművelni és magasabb az embereket boldogítani annyira, a mennyire ezt azon ingatlansága és a mulandóság örök törvénye megengedi. Az utóbbin nem lehet változtatni, de az ingatlanságon igen, s midőn itt, az emberiség e nagy győzelmének színhelyén a népek képviselői összejöttek, vezesse őket erős és megingathatatlán hit azon misszió iránt, melyre a béke áldásainak biztosítása érdekében vállalkoztak. HALÁS köszönetet mond az Egyesült-Államok elnökének és az amerikai népnek azon kitüntető fogadtatásért, melyben őt és társait részesítették, de köszönetet mond azért az előzékeny és szíves bánásmódot is, amelyben részesítik a kivándorolt magyarokat, akikről hiszi és reméli, hogy az új hazának éppen olyan hű polgárai lesznek, mint voltak a régié.

A különböző nemzetbeli interparlamentáris csoportok elnökeinek jelentése után elfogadta a konferencia az orosz-japán háborúra vonatkozóan az előterjesztetelen már megállapított azt a határozatot, hogy az intervencióra kéressenek föl a hatalmak nekik alkalmas módon és időben.

Ezután elfogadta a konferencia *Burton T. E.* képviselőnek (Egyesült-Államok) azon indítványát, mely szerint a konferencia fejezze ki sajnálatát afelett, hogy az oroszok és japánok nem respektálták a hágai konvenciónak azon rendelkezését, hogy a háború megkezdése előtt a nemzetközi békebírók közvetítését vették volna igénybe, egyúttal pedig kéressenek fel a hágai konferenciát ratifikált hatalmak a béke helyreállítása érdekében mielőbbi közbe lépésre.

Ugyazintén elfogadta a konferencia dr. *Gobat*, a svájci nemzeti tanács tagjának indítványát, mely a konferencia megelégedését javasolja kifejezni a béke eszméjének az elmúlt évben történt haladása felett. Követendő példa gyanánt állítja fel Francia, Angol, Olasz és Spanyolországnak a közöttük felmerült vitás kérdésekben követett eljárását, amiből kitűnik, hogy a legsúlyosabb kérdéseket is meg lehet békés uton oldani.

Azután gróf Apponyi Albert terjesztette elő, mindvégig feszült figyelemmel hallgatott, helyenként zajos tetszésnyilvánításokkal kísért remek szónoklat kapcsán következő indítványát:

Tekintve, hogy a felvilágosodott közvélemény, valamint a modern civilizáció megköveteli, hogy a nemzetek közt felmerült ellentétek azonosképpen hártassanak el, mint az egyének közötti surlódások, vagyis az igazság szellemében az elfogadott törvényes elvek szerint: a kongresszus felkéri az összes hatalmakat, hogy egy általuk megállapítandó helyen és időben megtartandó nemzetközi konferenciára küldjenek meghatalmazottakat, akik a következő kérdések felett tanácskozzanak: 1. a hágai konferencia által elnapolt pontok; 2. a választott bírósági eljárás reformja; 3. megállapítás egy nemzetközi kongresszus létesítése iránt, mely a nemzetközi kérdések megvitatása céljából időszakonként összeülne.

Végül indítványozta Apponyi, hogy kérje fel a konferencia ünnepélyesen *Roosvellet*, az Egyesült-Államok elnökét az összes hatalmakhoz intézendő felhívásra a felsorolt kérdéseket tárgyalni hivatott nemzetközi konferencia tartása érdekében.

Az interparlamentáris konferencia Apponyi indítványát számos elismerést tartalmazó hozzászólás után egyhangulag elfogadta.

Majd újból Apponyi kelt fel szólásra és az uszókának használatának eltiltása érdekében terjesztett elő egy indítványt, mely szerint mondaná ki az interparlamentáris konferencia, hogy azon veszélyek és komoly kellemetlenségek elkerülése végett, melyek a semleges államok kereskedelmi hajózását az uszókának használata folytán sújtják, kívánatosnak tartja a tengeri háborúban követendő eljárás revízióját.

Az angol és olasz képviselők a javaslat elfogadását elleneztek, mire gróf Apponyi Albert a tengeri aknára vonatkozó javaslatát visszavonta azzal a megokolással, hogy az e tárgyban hozandó határozatnak csak úgy volna súlya, ha a teljes egyhangúság erkölcsi erejével hathatna. Mivel pedig egyhangú határozatra nincsen kilátás, a javaslatot szavazás alá nem bocsátja.

A japán-orosz háború.

Budapest, szeptember 28.

Berlinbe több távirat érkezett, amely Port-Arthur elestét jelenti. Hitelt érdemlő-e a táviratok vagy sem, nem tudjuk megállapítani, mert forrásuk nincs megnevezve. Az eddigi harcok eredményéből ítélve azonban nem hisszük, hogy Port-Arthur tényleg a japánok kezében volna már, mert az oroszok az utolsó napokban még hét nagyobb erőd birtokában voltak s magának a várnak rohammal való bevétele csak e hét erődnek elfoglalása után válik valószínűvé.

Inkább elhiszük azt, hogy Port-Arthur már csak néhány napig fogja tartani magát, amit az a hír is bizonyít, hogy tegnap több ezer emberből álló sereget láttak Csifu tájékán partra szállani, amely sereg a port-arthuri várórségnek egy részét képezte. Stössel tábornok eszerint elkerülhetlennek tartja a vár elestét s hogy a japán golyók emberanyagban nagyobb kárt többé ne tegyenek, inkább elküldi hadait a várból s csak a legelszántabb csapatokat tartja meg maga mellett, azokat, amelyek vele együtt halálra készülnek.

Igy azután a várból levő élelmiszer is hosszabb időre lesz elegendő s a várból kiküldött csapatok sem fognak éhen veszni, hanem vagy eljutnak Kuropatkin táboráig, vagy foglyul esnek utközben.

Kuropatkin állítólag készen áll a döntő ütközetre, amelynek helyéül a Mukdentől északra fekvő terepet szemelte ki. A japánok is ott állnak már Kuropatkin arcéle előtt, de ma vagy holnap aligha bocsátkoznak ütközetbe, mert utócsapataik még két napi járásra vannak a helyszínétől. A jövő hó első napjaiban azonban — amint azt már többször jelentettük — minden valószínűség mellett meglesz az új mérkőzés.

Mai távirataink a következők:

Port-Arthur ostroma.

Mukden, szeptember 28.

A japán ostromló sereg 18-án éjszaka rohamot intézett Port-Arthur ellen. Az orosz helyőrség a hajóraj csapataival együtt hősiessé állott ellen. Elkészült, több óráig tartó ütközet után a japánok visszaverettek. Japán részen 1300 ember veszett el.

Berlin, szeptember 28.

A *«Tägliche Rundschau»*-nak táviratozzák Londonból, hogy a tegnapi és a mai hírek egy része már Port-Arthur elestét jelenti, részben pedig megerősíti, hogy Port-Arthur meghódítása már csak nagyon rövid idő kérdése.

A londoni japán követségen nem adnak hitelt a híreknek, az orosz nagykövetségen pedig azt mondják, hogy az utolsó napokban nem érkezett olyan jelentés, amelyből azt kellene következtetni, hogy Port-Arthur előtt a helyzetben döntő fordulat állott be.

Néhány nap előtt a japán követségen határozottan megáfolták azt a hírt, hogy a japánok Port-Arthur ellen általános rohamot intéztek. A legutolsó kudarc után ugyanis a tokiói legfőbb haditanács elrendelte, hogy az ostromló sereg hagyjon fel az általános rohamokkal, mert azok nem vezetnek célhoz; kétségtelen, hogy Nogi tábornok szigorúan alkalmazkodik ehhez a parancshoz. A múlt héten a japán sereg Port-Arthur körül arra szorított, hogy a tokiói legfőbb haditanács haditervét készítette elő operációival és csak az észak-keleti erődítményeket ostromolta.

Ujabb döntő-ütközet.

Szentpétervár, szept. 28.

Minden pillanatban várják a hírt Kuropatkin és Oyama megütkezéséről. Kuropatkin állítólag úgy intézte a csapatok felvonulását, hogy a csata Mukdentől északra menjen végbe és a kínai császárok sírját megkimélik.

Szentpétervár, szeptember 28.

A *Russ. Slovonak* táviratozzák Mukdenből, hogy a japán seregek az egész harcvezetésükön készülnek támadásra, amely legközelebb megkezdődik.

Mukden, szept. 28.

A japán seregek látszólag három irányban vonulnak fel, még pedig nyugaton Csentan felől, délen a Cselleho vidékén és keleten Csanupusa körül. Valószínű, hogy ezek a felvonulások leplezik a japán seregek valódi céljait. A japán haderő már csak két napi járásra van Mukdentől.

A második orosz hadsereg.

Szentpétervár, szeptember 28.

A mandzsuri második sereg 150.000 főnyi lesz és legénységét csakis a ténylegesen szolgáló katonaság közül fogják toborozni. A mozgósítás már be van fejezve s egy hónap alatt megkezdődik Karbin körül a seregek koncentrációja.

New-York, szeptember 28.

Az amerikai katonai szakkörök Grippenbergnak a mandzsuri második sereg fővezérévé történt kinevezését arra magyarázzák, hogy Alexejev állása most erősebb, mint volt és ezzel a sikerével teljesen háttérbe szorította Kuropatkint a cárnál. Grippenbergnak hősi és tapasztalt vezérnek tartják, de azt hiszik, hogy aggkora miatt képtelen a reáruházott nagy feladat teljesítésére.

Orosz kémhajó.

Hamburg, szept. 28.

Az orosz kormány által bérelt Roland nevű gőzös éjszaka nyílt tengerre futott ki. A hajó fedélzetén orosz tengerésztiiztek vannak, akik dróttalan táviró-állomáshoz szükséges felszereléseket visznek magukkal s 23 orosz tengerész-katona is van a kalandon. Az orosz tiszték lepecsételt parancsot kaptak, amelyet csak nyílt tengeren szabad felbontaniok. A Rolandot valószínűleg kémvizsgálatra bérelte az orosz kormány.

Nyomor Mandzsuriában.

London, szeptember 28.

Mukdenből táviratozzák a Daily Mail-nak, hogy Mandzsuriában a hadjárat tönkre tette a vetéseket és az aratás nagyon siralmas. A lakosság nem takaríthatta be a kevés learatott termést és a benszülőltre éhseg vár. A nép nyomora kétségbeesítő.

A port-arthuri vasut.

London, szept. 28.

A *Daily Chronicle* jelenti Tokióból tegnapi, hogy a Port-Arthurból Haicsöngig vivő vasutat keskenyvágányúvá változtatták át. A vonalon 60 mozdony és 1000 vasúti kocsi közlekedik. A vasút összekötő vonalul szolgál, mert a niucsvangi kikötő októberben befagy.

Beteg japán katonák.

Tokio, szept. 28.

Nem hivatalos becslések szerint a Japánban ápolásban lévő beteg katonák száma 45.000, kik közül 9000 annyira felépült, hogy üdülőhelyekre küldhetők a hegyekbe. A betegápolási rendszer nagyon jól bevállik. A betegek halálzási száma igen csekély.

INNEN-ONNAN.

Kis Pál tehene.

Valamikor jókedvre hangoló beráról volt híres Gyöngyös. A filoxera azonban tönkretette szőlőit. Majd arról a bizonyos zsidajáról lett nevezetes. Az idők vasfoga azonban ezt is elnyűtte az adomák tömkelegében. A nyáron pusztított óriási tüze tette ismét emlegetetté; míg most egy rendőrkapitányi ítélet állít a humor mezején örökös emléket Gyöngyösnek. Ugy történt a dolog, hogy amikor Kis Pál tehene hazajött estenden a csordáról, valamiképpen nekirugaszkodott Fekete Mihály gazdálkodónak s alaposan megöklelte, sőt meg is hempergette a porban. Fekete uram pedig nem az a legény, aki eltűri a rajta esett sérelmet. Másnap elment a rendőrkapitányságra s bepanaszolta Kis Pál urat, akinek tehene rajta ezt a csufaságot elkövette. A rendőrkapitányság megindította a vizsgálatot, kihallgatta a terheltet, szemle alá vette a bős tehent is s illetően ítéletet hozott:

«Fekete Mihály gyöngyösi lakos panaszára, Kis Pál gyöngyösi lakos a terhére rótt vád alól *felmentetik*, mert:

Kis Pál szőben forgó tehene a cselekményt *nem követte el előre megfontolt szándékkal*;

továbbá, mert mint a vizsgálat kiderítette, nevezett tehénre *az öklelési szokás még borju korából maradt*, amikor a kis gyermekek incselkedtek vele.»

György herceg és a jósnő.

György görög herceg, Kréta kormányzója, legutóbbi párisi tartózkodása alkalmával az iparsarokban egy jósnővel találkozott, akit a herceg megkérdezett, mondaná meg neki jövőjét. A jósnő erre így válaszolt:

— Önt egy bizonyos cél hozta Párisba.

A herceg erre mosolyogva jegyezte meg:

— Nagyon valószínű, az ember mindig valami okból utazik.

A jósnő most komoly arcot vágott:

— Hat hónap múlva nagy dicsőség fogja önt érni.

A herceg megígérte, hogy ha a jóslás teljesedésbe megy, gazdagon megajándékozza.

A kúra.

Három sepi-szentgyörgyi székelty beidéztek tanuként a brassói törvényszékhez. A góbék azonban sokalták az utiköltéséget és azon tanakodtak, hogy miképpen lehetne valamit megtakarítani. Sok fejtorés után megállapodtak végre abban, hogy csak egy jegyet váltanak s majd kijátszák valahogy a vasutasok ellenőrzését. Kiválasztottak egy zsúolt kocsit s mihelyt bemennek, az, akinél a jegy volt, ébren maradt, míg a másik kettő mély alvást szinlelt. A kalauz abban a hitben volt, hogy már régi utasok, nem kérte tőlük a jegyet, hanem hagyta tovább aludni őket. Így az első próbán szerencsésen

tulestek. Végre megérkeztek Brassóba és midőn a jegy átadására került a sor, a jeggyel bíró székelty hirtelen futásnak eredt. A jegyszedő vasutas természetesen utána iramodott és ezalatt a másik kettő eloldalgott. Mikor végre utólérte az atyafit, ilyen párbeszéd fejlődött ki közöttük:

— Hol a jegy?

— Itt van, ni...

— Hát miért futamodott meg?

— A doktor ur rendelte el, mert használ az egészségemnek.

— Hát nem vette észre, hogy utána futottam?

— Hát azt biz' észrevettem, de azt hittem, hogy kigyelmed is ezzel kurálja magát...

NAPIHIREK.

Budapest, szeptember 28.

— (Időjárás.) Az olaszországi depresszió az Alpések felé nyomult, a maximum pedig Oroszországot borítja. Európában az idő enyhe és sok helyütt, különösen Ausztriában esős volt. Franciaország nyugoti, meg déli partjain erős viharok vannak.

Hazánkban az idő tulnyomóan boros és a nyugoti részeken esős, Zomborban zivatar volt.

A hőmérséklet kissé alacsonyabb lett és a szelek különösen délkeleten élénkek.

Jóslat:

Enyhe és többnyire esős idő várható, később élénk szelek és némi hőszűrés valószínű.

Hőmérséklet: 13-8 C. fok.

— (Az udvar köréből.) Bécsből jelentik: A király tegnap délután 1 órakor külön kihallgatáson fogadta a 8. hadtest-tüzérezred küldött-ségét, mely megjelent, hogy köszönetet mondjon a királynak az ötvenéves tulajdonosi évforduló alkalmából adott kitüntetésekért. Ez alkalommal az uralkodó felöltötte az ezred egyenruháját. Monsel ezredes ezredparancsnok és a küldöttség tisztjei e hónap 29-én részt vesznek az udvari ebéden Schönbrunnban, amelyen Károly román király is megjelenik. — Tegnap volt a Bécs nyugati határán épülő új alsóausztriai országos elmeógyógyító-intézet ünnepies alapkövetétele a király, Rajner főherceg, Körber miniszterelnök jelenlétében. Az uralkodó ismételt megelégedésének adott kifejezést az egész intézet nagy méretein.

— (Károly István főherceg tengeri útja.) Károly István főherceg, aki mintegy három héttel ezelőtt indult el Triesztből a «Rovensca» nevű yachtján az olasz partok mentére, most Dalmácia vizein hajózik. Lesszinából érkezett jelentés szerint a főherceg ott négy napig tartózkodott s yachtja pönteken hagyta el az ottani kikötőt és Cittavechia felé indult. A «Rovensca» a főherceg több főhercegnővel utazik. Az utóbbi viharos napokban Károly István főherceg bravuros cselekedetet tett és két matrózt mentett meg. A tengerpartunkon fekvő Zaton nevű kis község mellett történt, hogy szombaton két matróz a vihar miatt majdnem a tengerbe fullt. Biztosan odavesztek volna, ha a főherceg idejekorán nem siet a segítségükre s saját élete kockáztatásával ki nem menti őket.

— (Lótz Károly állapota.) A nagybeteg mester betegségében ma délig sem állott be a remélt javulás s így a legrövidebb idő alatt válságosra fordulhat állapota. Leánya, Sándor Akosné, aki önfeláldozóan ápolja édes atyját és ennek kedvére unokáját, a saját kis leányát, Andreát, ma délutánra ismét konziliumra kérette a művészt kezelő tanárokat. A családot, melyet egyszerre sújtott a kettős szerencsétlenség, ma is igen sokan látogatták meg.

— (A német császár és az amerikaiak.) A német császár, úgy látszik, minden áron meg akarja nyerni az amerikaiak szimpátiáját. Legujabban több amerikai előkelőség ajándékot kapott Vilmos császártól, leginkább saját névalírásával ellátott arcképével kedveskedett az amerikaiaknak. Ilyen arcképet kaptak: *Vanderbilt*, *Allison Armour*, *Douglas Robinson* és még többen.

— (A szász király állapota.) Drezdából táviratozzák: Pümitzből jelentik, ma délelőtt fél tíz órakor; A király a múlt éjjelt jól töltötte reggel három óráig. Ezután ismét légszűrés zavarok voltak. Ma ismét javulás állt be a király állapotában. Eddig a király az ágyat nem hagyta el.

— (Az amerikai tótok memoranduma.) Az interparlamentáris kongresszus, főleg az Apponyi vezetése alatt kint levő magyar képviselők programmon kívüli meglepetésben részestültek a kint levő hazai tótság részéről. Három nyelvű, panaszos memorandumot nyújtottak át, melyben angol, francia és magyar nyelven felsorolják az »elnyomott testvérek» sérelmeit. A »Mémoire Adressé par des citoyens Américains d'origine Slovaque aux membres hongrois du congrès interparlementaire de la paix réuni à Saint-Louis. Mo. Septembre 1904.» címen megjelent memorandumból a turócszentmártoni »Národnie Noviny» nyomán közöljük az alábbi rövid ismertetést. Az előszóban a névtelen szerzők beismerik, hogy a memorandumot tulajdonképpen Magyarországon kellett volna benyújtani, de a kormány viszonya a tótsághoz minden ilyenmű lépést lehetlenné tesz, sőt veszedelmet hozna a szerzőkre, azért véreink érdekében a pártatlan köztársaság szabad földjéről intézik azt a magyar képviselőkhez. Talán sikerül ily módon szanálni az elkövetett jogtalanságokat! A memorandum a »nemzeti sérelmek» felsorolását a pár év előtt lezajlott turóc-szentmártoni perrel kezdi meg, amikor *laudatio criminis* ürügye alatt 32 tótót ítéltek el. Majd rátér a legutóbbi tót sajtóperekre és közgazdasági zaklatásokra, melyek a tótság fellendülését akadályozzák. A panaszkok hosszú sorát így végzi: »Ha önök tanulni jöttek ide, akkor mihamar meggyőződnek róla, hogy a politika, amit az önök kormánya követ, nemcsak erkölcselen, de önökre egyenesen vészthozó. Mert ez a politika azon a hamis elven alapul, hogy a tót eszmék kiirtásánál semmi eszköztől sem szabad visszariadni. Itt Amerikában annyi különböző nemzetiség fér meg egymás mellett és legkisebb rázkódásról sem lehet hallani, mert itt a nemzetiség üldözése ismeretlen. A tót büszke amerikai polgárságára, de senki sem zaklatja őt tót meggyőződéséért. Ha majd haza érnek önök, igyekezzenek oda hatni, hogy a kormány egyenjogossítsa a tótokat is. Mert amíg az meg nem történt, mi kötelességünknek fogjuk tartani nyomról-nyomra leleplezni a magyar alkotmány leple alatt elkövetett jogtalanságokat». A memorandumot az amerikai tótság nevében a következő egyesületek elnökei irták alá: A. S. Ambrose az amerikai tót egyesület 17,000 tagja nevében. J. Onda az amerikai tót kath. egyesület 23,000 tagja, M. Juhász a görög kathol. egyesület 13,000 tagja, A. Lupcsó a pensilvániai 6000 görög katolikus, P. Harbula az ev. tót egyesület 4000 tagja, Rehák R. a Sokol testgyakorló kör 2500 tagja nevében, P. Rovnianek az Amerik. Slov. Noviny és Slov. Dennik szerkesztője, S. Furdek a Jednota szerkesztője, J. Spevák a Slovák Amerike szerkesztője, E. Ujjalussy a Bratstvo szerkesztője, P. Zatkovics az Amerik. Ruszki Viesztnik szerkesztője és J. Pankuch a Hlásnik szerkesztője.

— (A mecklenburgi herceg balesete.) Drezdából jelentik: Borvin Henrik mecklenburg-schwerini herceget tegnap Schönburg-Waldenburg hercegnél tartott vadászatán egy sörét lövés mindkét térdén és jobbkezén megsebesítette. A herceg néhány napig kénytelen lesz az ágyban maradni, de közérzése kielégítő.

— (Szerencsétlenség a tengeren.) Az Izland-sziget Patreksfjordjánál tegnap megfeneklett egy »Bergthorn» nevű hajó, melynek 13 főből álló legénysége és a kapitánya a vízbefultak.

— (Főuri vadászat.) Gróf Festetics Tasziló a keszthelyi, vállusi és zalaszántói erdőkerületekhez tartozó erdőrezsékben vadászatot rendezett, melyen a házigazdán kívül részt vettek: Chaplin lord volt angol földművelésügyi miniszter, Khewenhüller-Helsch és gróf Festetics Vilmos, herceg Fürstenberg Károly és a házigazda fia, György gróf. Zsákmanynul esett a többek közt 16 darab agancsos, köztük több szép 12 águ is. A napokban a berzeneci területeken folytatják a vadászatot.

— (Berzeviczy miniszter Kolozsváron.) Berzeviczy Albert kultuszminiszter — mint Kolozsvárról jelentik — tegnap a központi egyetemet látogatta meg. Az egyetem tanácsa és az ifjúság zajos éljenzéssel üdvözölte. A tanácssteremben a tanári kar élén Kiss Mór rektor üdvözölte. Egyetemünknek mulja, szölt a miniszterhez, máris két korszakot tár fel, melyek közül a második nevezhető az igazi alapítás korszaka-

kának, midőn megkezdődik a mi egyetemünk fölszerelése a tudományos fegyverzettel, mely nélkül az ő nagy hivatását soha sem töltötte volna be és e szép korszak hajnalodásának előidézésében immár két évtized előtt excellenciádnak nagy része volt. Végül a miniszter figyelmébe ajánlotta az egyetemet. Berzeviczy miniszter kijelentette válaszában, hogy nagy örömmel jött Kolozsvárra, hogy az egyetemet megtekintse, melynek központi épülete szervezésében még volt része, de befejezésében már nem. Ő mindig a legnagyobb szeretettel viseltette a kolozsvári egyetem iránt, melynek kintin tanári kara oly fényes eredményeket ért el a tanításban és a tudományok művelésében. Egyik legforróbb óhajta, hogy a kolozsvári egyetem fejlesztésében minden tőle telhető megtegyen és e munkában kéri a kolozsvári egyetem tanári karának bizalmát. Ezután megkezdődtek a tisztelegések, mely alkalommal a miniszter az egyházak, a városi és megyei törvényhatóságok, a hivatalok, iskolák és bíróságok, a helyőrség küldöttsegeit, továbbá a kórházak, gyermekmenhely, a siketnéma és vakok intézetének vezetőségeit fogadta. Az egyetemi ifjúság az egyetem egyik nagy tantermében tisztelegett. A minisztert Szentpétery Gyula joghallgató üdvözölte lelkes szavakban, mire a miniszter kijelentette, hogy nem rideg kormányzati szempontból, de őszinte szeretettel ragadta meg az alkalmat, hogy az ifjúsággal érintkezzen. A miniszter megemlékezett Kiss rektor kalauzolásával az egyetemet és az egyes karoknál a dékánok fogadták. A könyvtárban Erdélyi Pál igazgató kalauzolta, a régiség-tárban Posta Béla és a növénytárban Richter Aladár. A miniszter ezután még több egyetemi intézetet szemlélte meg és délután az orvoskari intézeteket, klinikákat látogatta meg. Este a miniszter Kiss Mór rektornak volt a vendége.

— (A besztercebányai püspök beiktatása.) Besztercebányáról jelentik: Tegnap kezdődtek meg dr. Radnai Farkas megyés püspök beiktatásának az ünnepségei. A püspök tegnap délelőtt érkezett meg Szentkeresztről Zólyombá, ahol Besztercebánya városának küldöttsége várta őt. Zólyomban az egyháznagyot Skrovina Mátyás polgármester fogadta, Besztercebányán pedig Csesznák Gyula királyi tanácsos, polgármester fogadta a püspököt a városi képviselőtestület élén. Az üdvözlések után a főpap a székesegyházba hajtattott, ahol rövid imát mondott.

— (A Carpathia a magyar vonalon.) Mint Fiuméből jelentik, a tegnapelőtt elindult *Ultonia* kivándorló gőzös helyébe a nálunk már ismert hatalmas *Carpathia* gőzös kerül ismét a fiume-newyorki vonalon szolgálatba. Az óriási, 14,000 tonna tartalmu tengervjárót, amely hatalmas arányaival minden kikötőben méltó feltűnést kelt, az utóbbi időben a Cunard liverpooli vonalán járatják. A Cunardtársaság elhatározta, hogy a Carpathiát november hónaptól kezdve a fiumei vonalra osztja be. Október 6-ikán indul a fiumei kikötőből Newyorkba a Slavonia, október 20-ikán a Pannonia hajó következik a menetrendben s november 10-én kerül sorra a Carpathia hajó.

— (Novelli unokája.) Ermete Novellinek, a világhírű olasz színésznek, aki jelenleg Buenos-Airesben időzik, van egy fia Florenzbén. Nemrég fia született az ifjabb Novellinek s sietett is azonnal az örömhírt megtáviratozni Buenos-Airesbe. Rögtön postára sietett s a következő sürgőnyt adta fel:

— Ermete Novelli. Buenos-Aires. Fiu született. — Azután nyugodtan hazasietett, de pár óra mulva hivaták a sürgönyhivatalba, ahol közte és a távirólistát között a következő párbeszéd folyt le:

— Nem továbbíthatom a sürgőnyt — szölt a távirólistát.

— Miért nem?

— Ön azt táviratozza, hogy fiu született.

— Nos és mi különös van ezen?

— Mi nem tudunk róla semmit.

— Bánom is én.

— Nem úgy van, a hivatalos rend értelmében nem továbbíthatunk ilyen sürgőnyt.

— Mi köze a hivatalos rendnek az én fiamhoz?

— Ah, tehát az ön fiáról van szó? Azt gondoltam, a királynéna vonatkozik sürgőnye.

Ez a kis történet ugyanis akkor történt, amikor az ujszülöttet várták az olasz királyi udvarban.

— (Tanítók gyűlése.) A »Délmagyarországi Tanítóegyesület» tegnap tartotta nagygyűlését Temesvárott, a Vigadó dísztermében. A gyűlésen Schenk Jakab fehértemplomi igazgató-tanító, a Délmagyar-

országi Tanítóegyesület elnöke mondott megnyitó beszédet. Schmidt Antal istvánföldi állami iskolai igazgató előadást tartott ezzel a címmel: »A nemzeti irányú népnevelés, a nemzetiségi vidékeken működő tanítók hivatásszerű feladata és közös érdekeinek biztosítása, tekintettel a megalkotandó közoktatási törvényre.» Az előadó azt kívánta, hogy a magyar nyelv hazánk minden népiskolájában tanítási nyelvvé legyen anélkül, hogy a nemzetiségeket emiatt ellenállásra ingerelnék. A magyar nyelvű óvóiskolát tartja annak az alapnak, amelyre a magyar nemzeti iskolát felépíthetjük. Bárány Arpád temesvármegyei királyi segédtanfelügyelő értekezett ezután a gazdasági ismétlő iskolák szervezéséről, buzdítván a tanítószágot a gazdasági oktatás föllendítésére. Majd Sipos András állami ipari szakiskolai rajztanár szabad előadásban fejtegette, hogy mily fontos a rajzoló ügyesség az iparosra nézve és melyek az új irányú rajzoktatásnak jelentősebb elvei. Végül Mező Dániel temesvári közszéki iskolai tanító értekezett a tanítószágot jövőjéről. Délben diszebed volt. Délután az óvónőiskolai szakosztály ülésezett Szegfűné Goptsa Róza elnöklésével. A szakosztályi ülés kedves gyermek-ünneppel kezdődött, melyet Solymássi Ella és Kovácsi Anna óvónők rendeztek. Majd az óvóiskolák dolgáról Sztepankó Albert fővárosi tanítóképző-intézet tanár tartott felolvasást. Végül a hivatalos jelentéseket intézték el.

— (Lujza hercegnő ügye.) Lujza hercegnő megbizta dr. Stimmer-t, hogy a fő udvari marsalhivatalhoz kérvényt intézzen elmeállapotának újból való megvizsgálása végett. Ezt a kérelmet a hercegnő gondnoka, Feistmantel dr. és Fülöp herceg ügyvédje, Bachrach dr., valószínűleg támogatni fogják. Lujza hercegnő belátja, hogy elméjének újból való megvizsgálása nélkül nem lehet őt a gondnokság alól fölmenteni és meggyőződött róla, hogy egy elsőrangú francia ügyvédnek az a véleménye, hogy a gondnokságot már most megszüntnek lehet tekinteni, nem felel meg az osztrák jognak. Lujza hercegnő meghatalmazta a N. Fr. Presse tudósítóját annak a hírnök megcáfolására, hogy emlékiratait átadta egy könyvkereskedőnek kiadás végett. A hercegnő nem ir semmiféle emlékiratot, de nem is állott volna módjában ezt megtenni, mert Pierson intézetében nem állott rendelkezésére sem papiros, sem tinta és ha irni akart, akkor külön kellett papirosért könyörögnie és határozottan meg kellett mondania, hogy kinek és mit akar irni és ha azt mondta volna, hogy emlékiratokat akar irni, akkor bizonyára egy darabka papírost sem adtak volna neki. Lujza hercegnő levelet kapott a monakói fejedelemtől, aki azt írta neki, hogy többször küldött neki Lindenhofba levelet, de egyetlen levelére sem kapott választ. Lujza hercegnő erre azt felelte a fejedelemtől, hogy egyetlen levelét sem kapta meg és hogy másoknak hozzá intézett leveleit is elkobozták. Csak egyszer, 1902-ben kapott egy levelet testvérétől, Lónyayné grófnőtől, de ezt a levelet felbontatlanul visszautasította és ez alkalommal erős kifejezéseket használt testvéréről, aki éppen akkor semmit sem törődött vele, de ez a félreértés is elsimult és a hercegnőnek most lovgias oltalmazója van Lónyay Elemér grófban, akinek a magyar gavallér körökben igen nagy befolyása van. — A bécsi »Fremdenblatt» estilapja a következőket jelenti: A király Koburg Fülöp herceget ennek Magyarországra utazása előtt kihallgatáson fogadta. Erről az audienciáról az utóbbi időben mindenféle híreket kolportáltak. Ezekkel szemben bennünket a legjobban értesült helyről egy ma érkezett távirat alapján arról biztosítanak, hogy a király rendkívül kegyesen fogadta Koburg Fülöp herceget és hogy a herceg a királyi kegy és jóindulat által megerősödvé távozott a Burgból.

— (Új magyar templom Newyorkban.) Mint Newyorkból jelentik, a newyorki Szent István egyházközség, az érseki hatóság beleegyezésével megvette az E. 14. utcán levő, 420. sz. alatti, jelenleg nem használt presbyteriánus templomot, harmincezer dollár vételáron.

— (A legfiatalabb özvegy.) Ezzel is Amerika dicsekedhetik. Ott kezdődik a dolog, hogy Brownlow King, egy tizenkilenc esztendőes fiatalember, a múlt esztendőben halálra beleszeretett egy gyönyörű kis tizenhárom éves leánykába, Eva Wilsonba. Természetesen a szülők előtt házasságról szó sem lehetett közöttük és Ohio állam törvényei is tiltják a

tizenhárom éves leány férjhezmenetelét. De a fiatalembernek és leánykának szerelme erősebb volt a szülői akarattal; a törvény korlátainál. South-Karolinába szöktek tehát egy szép napon, ahol megtelepedtek s egybe is keltek, miután a házasságra nézve a törvény itt nem ír elő semmi korlátozást. A férj, aki villamos szerelő volt, hamarosan kapott munkát s a fiatal pár napjai nagy boldogságban multak. Három hónappal ezelőtt a gólya is látogatást tett náluk. Apró fiugyermekkel ajándékozta meg a fiatalokat, amivel csak megerősödött szerelmük. E nagy örömet azonban hamarosan gyász váltotta fel. A férj baleset következtében hirtelen meghalt, özvegyen hagyva hitvesét, árván gyermekét. A rövidszoknyás asszonyka, csecsemő gyermekével nem tudott mit tenni, hazament szüleihez Cincinnatiba, ahol most a legnagyobb érdeklődés tárgya. Augusztusban volt tizennégy éves s ebből az alkalomból valósággal elárasztották üdvözlőlevelekkel.

— (Esz.) Barcsról táviratozzák: Hetekig tartó nagy esőzés és hideg időjárás után hirtelen kellemes őszi idő támadt. 26-ikán ismét elborult az idő és sűrű villámlás és dörgés között erős záporos szakadt le.

— (A nábobok vármegyéje.) Torontálmegye igazoló válaszmánnya — mint Nagybecskerekéről jelentik — most állította össze az 1905-re legtöbb adót fizető megyehizottági tagok névsorát. A legtöbb adót fizetnek:

Gróf Csekonicz Endre 213.021 korona, gróf Haroncourt Félix 89.980 korona, Róbert pármái herceg 48.871 korona, gróf Karásonyi Jenő 47.765 korona, gróf Batthyány László 37.322 korona, gróf Zichy Agoston 30.020 korona, Csávossy Gyula 26.565 korona, gróf Wimpffen Simon 22.589 korona, gróf Karásonyi Aladár 20.006 korona, gróf Nákó Sándor 19.964 korona, báró Daniel Ernő 19.240 korona, Karásonyi Andor 17.814 korona, gróf Szápáry Pál 17.124 korona, József főherceg 17.014 korona, báró Gerliczy Ferenc 14.717 korona, Dunygerszky László 13.617 korona, herceg Odescalchy Géza 11.316 korona, Kohner Henrik 10.864 korona, báró Nikolics Fedor 10.824 korona, báró Liphay Frigyes 10.756 korona. Azonkívül huszonketten fizetnek 5000 koronán felüli adót.

— (A Lunyevicza nővérek nyomorban.) A szerencsétlen véget ért Draga királyné hugai, a Lunyevica-nővérek, tudvalevőleg Londonban élnek. Azonban nem a legfényesebben megy a dolguk. London lapok írják, hogy nyomoruk odáig jutott, hogy ereik eladása által akarnak pénzhez jutni. A kővetyére szánt tárgyak között van egy csodaszép smaragd-karkötő, amelyet Miklós cárnak adott nászajándékkul; egy értékes historiai jelmez; egy nagy gyémánt- és egy ugyanolyan gyöngy-collier, mely utóbbit Sándor király adta ajándékkul házassága alkalmából; azután Draga királynénak egy portraita, amelyet a híres zágrábi festő, Bukovác készített s végül — a yacht, amelyet Belgrád városa ajándékozott Draga királynénak eljegyzése alkalmából. Londonban nagy érdeklődéssel várják, hogy kik lesznek a vevők?

— (Gyászrovát.) Alagi Dezső ciszterciarendi tanár, a Ferenc József-rend lovagja, mint Székesfejérvárról táviratozzák, ma reggel 64 éves korában rövid betegség után elhunyt. Alagi 40 éven túl tanított és évek hosszú során át állott Székesfejérvár tanügye élén. Temetése holnap lesz.

Mint Nancyból jelentik, Gallé Emil az ismert vegyész 58 éves korában meghalt. Az üvegyipar művészi fellendítésében Tiffanyon kívül neki volt legfőbb érdeme. Színes üvegeinek letompított műmunkáival csodás hatásokat tudott elérni. A Gallé-féle üvegek ma az egész világon ismeretesek.

Bánó József székesfővárosi igazgató-tanító e hó 26-án Budapesten meghalt. A megholdogultat, e hó 28-án délután 3 órakor, a lipótmezei gyógyintézet halottasházából a farkasréti temetőbe a római katolikus egyház szertartása szerint temetik.

— (Tejhamisításért egy évi börtön.) Ez az örvendetes esemény — előre bocsátjuk — nem Magyarországon történt, ahol az élelmiszerekkel való visszaélés a legszemérméletlenebb módon folyik. Budapest közéletében hihetetlen mérvben úzik az élelmiszerek meghamisítását. Arról nem is szólunk, hogy nálunk külföldről beszerzett vignetták, jelzések alatt hazai rossz minőségű kutyvalékokat árulnak s hogy bizonyos élelmicikkek, delikát dolgok, amelyek például Liptó vidékét yallják hazájuk-

nak külföldi cégek csomagolása alatt drágán kínálgatják magukat. Ezek meg ártatlanabb fogásai a kereskedői élelmességek. Utóvégre, ha jó étvágyal fogyasztjuk el az ezüstpapírba göngyölt omlós sajtot, legfeljebb csak annyira csapódunk be, hogy francia sajt helyett liptói turót ettünk, amit természetesen a francia felirású vignetta diszkrétan elhallgatott. Am a kereskedői nyereszkeskedés, a tulhajtott kapzsiság igen gyakran egészségünk rovására követi el ezt a hamisítást, amikor például téglapor «keveredik» a szegedi paprika közé, az olcsóbb minőségű főtt burgonya a sajt közé, büzös cefrés szesz a tiszta pálinka közé s amikor az anilin festékek mindenféle színárnyalata vonul fel «egy kis színezés» kedvéért italok és ételek sorába. Hát amikor tej és bor vegyül — a víz közé, mert minálunk a tej- és borhamisítás olyan nagy mérvben folyik, hogy nem a tejbe, borba öntik a vizet, hanem igen gyakran a tej és bor kerül a vízbe s majdnem azt mondhatnók, hogy a — tiszta vizet hamisítják székesfővárosunkban. Ennek a halálra visszavetéseknél legfőbb oka a hatóságok gyenge ellenőrzésében s még inkább a hamisítások enyhe büntetésében keresendő. A budapesti előjáróságok maximális büntetés kimérése 200—300 korona. Ezt az enyhe büntetést azután hamar «kiheveri» a kereskedő s tovább fűzi — nagyobb mértékben — az előbbi hamisítást. Francia- és Németországban a hatóságok jobban szívükön hordják a polgárok egészségügyét. Nagyobb a hatóságok ellenőrzése, de az élelmiszerek hamisításának megállítását a hamisítók szigorú büntetésével vélik elérni. Németországban ritka is például a tejhamisítás s ha mégis előfordul ilyen visszaélés, a bíróság olyan büntetést szab ki, hogy elrettentő például szolgál a többi hamisítónak. A müncheni törvényszék nemrég Mayer Oszkár tejkereskedőt tejhamisításért egy évi börtönre és három évi becsületvesztésre ítélte. Mayer már évek óta rendszeresen üzte a tejhamisítást s utóbb már oly szemérmetlenül garázdálkodott, hogy még a cseledeinek mosdóvizét is a tejbe öntötte s mint gyermektejet eladta drága áron. Ebből az egyetlen példából okulhatnánk mi is valamelyest!

— (Az osztályorszájáték) mai húzásán a következő nagyobb nyerményeket sorsolták ki:

10.000 koronát nyertek: 49989 104467.
5000 koronát nyertek: 18018 66005 92798 99783.

2000 koronát nyertek: 3706 6425 8290 23851 27220 29510 30176 48937 50892 54750 63147 64799 63722 65810 66084 69634 71264 72076 76510 77533 78703 85983 88857 96070 104868 105469.

1000 koronát nyertek: 453 1540 1680 7546 7922 10395 14248 15859 16155 16342 19785 23525 23954 23164 31621 34352 35236 37136 37385 39947 40219 40625 42595 51932 53426 59547 67065 67807 70459 73019 73468 74553 78270 82317 82390 82589 83111 85094 87439 90292 89347 91505 101206 104518 107471.

500 koronát nyertek: 632 1215 1634 2286 3036 5792 9415 13170 13265 13390 13848 14318 20485 21978 25466 28357 34499 35823 37969 39122 40465 42061 43352 43389 52238 54303 55989 56096 58284 60979 61194 61995 62474 63368 63611 63670 63737 64648 65564 67038 67522 68839 70267 70631 74787 76394 77950 79134 81271 81897 87784 90766 90981 9568 98092 104471 105989 106296 106407 108272 108994.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

— (Sztrájkok.) Az építőiparosok Kecskeméti-utca 2. szám alatti ipartestületében — mint tegnap megírtuk — az ács-szakosztály kezdeményezésére Horváth József elnöklete alatt ma délelőtt rendkívüli közgyűlés volt, amelyen Jakabffy Ferenc, az ipartársulat elnöke is megjelent. A közgyűlés tisztán csak az ácsok bajaival foglalkozott s hosszú vita után elhatározták, hogy a kereskedelemügyi miniszterhez fordulnak tanácsért és segítségért. Kivánságaikat memorandumba foglalták, amelyben kikelnek a bojkott ellen, azután bejelentik, hogy a jövő héten, ha a sztrájk még akkor is tart, kénytelenek lesznek munkásaikat a munkahiány miatt elbocsátani. Sürgetik a Láng-féle rendeletek visszavonását, mert ezek végromlással fenyegetik őket. Az esetleges megrendeléseknél sohasem tudják pontosan kiszámítani, hogy nyerne-e azon vagy veszítenek, mert ki vannak téve annak, hogy munkásaik

a megrendelés szállítása előtt váratlanul abbahagyják a munkát. Ebből aztán, minthogy a kikötött időre nem képesek befejezni a munkát, óriási erkölcsi káruk is van. A Láng-féle rendeletek érvénybenmaradása esetén minden pillanatban megtörténhetik, hogy a munkások, akik annak dacára, hogy a tavalyi két általános sztrájjal 30 százalékos béremelést vívtak ki maguknak, újabb béremelést kérnek. — A könyvköltőmesterek tegnap délután szintén gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a munkásoknak két utolsó kívánságát is teljesítik. A darabszamos és a hetibéres munkások munkadíjait tizenöt százalékkal emelték s kijelentették, hogy munkásaikat a sztrájk miatt hat hónapon belül nem bocsátják el. Ezzel aztán végleg megszüntek az ellentétek a munkások és munkaadók között.

— (Szerelmi dráma.) Véres szerelmi dráma történt ma reggel a Nagymező-utca 62. szám alatti szállodában. Egy fiatal pénzügyőr szívenlőtte kedvesét, azután maga ellen fordítva a fegyvert, jól irányzott lövéssel megölte magát. Az esetről tudósítónk a következőket jelenti:

Tegnap este 8 órakor egy pénzügyőr jelent meg a Nagymező-utca 62. szám alatti szállodában, karján elégánsan öltözött fiatal nővel s szobát kért. A portás az első emeleti 11-ik számú szobát nyitotta fel számukra, amelyet a fiatal pár nyomban elfoglalt. A portásnál így jelentették be magukat: Hajdu István pénzügyőr, Tóth Erzsébet pincérnő. A leány a pincértől vizet kért s a magával hozott óriási virágcsokrot a pohárban elhelyezve, nyugalomra tért. A fiatalember sőt hozott a szobába s csendesen elbeszélgetett a leánnyal. Tíz órakor eldöntötte a szoba s abból reggelig a vendégek nem mozdultak ki. Ma reggel 7 órakor a férfi kijött a szobából s megkérdezte a szobaasszonytól, hogy hány óra? Azután visszament a szobába. Égnyegyed 9 órakor két hatalmas durranás hallatszott ki a szobából. A személyzet az ajtóhoz ment, de az beltről bevolt zárva, a kulcs pedig lehozva. Elhívták erre a 294. számú rendőrszemet, aki betörte az ajtót. Borzasztó látvány tárult eléjük. Az ajtóval szemközt félig öltözötten hanyattfekve találtak a férfit, melléből patakzott a vér: az ágyban pedig szintén nagy vérben feküdt a leány, akinek szintén mellén volt a seb. Nyomban értesítették az esetről a mentőket, akik bár rögtön kivonultak, nem segíthettek, a fiatalok halottak voltak. A rendőrhatalóság kiküldöttéi megállapították, hogy a férfi a nőt szívenlőtte, azután önmagát lötte bal mellén s mindkettőnél azonnal bekövetkezett a halál. A rendőrség megállapította az illetők kilétét az asztalon talált levelekből s iratokból, amelyekből kitűnt, hogy a férfi tényleg Hajdu István 28 éves újpesti pénzügyőr, a nő pedig Buday Rózi pincérnő. A leveleket a rendőrség magához vette. Az egyikben azt írják, hogy közös elhatározással mennek a halálba, mert egymáséi nem lehetnek. Utolsó kérésük, hogy Újpesten közös sírba temessék őket. A két halottat tíz órakor vitték el a szállodából a törvényszéki orvostani intézetbe.

— (Feltört ékszerbolt.) Az éjjel Lefkovicz Lipót ékszerész Károly-körut 4. számú üzletének kirakatait felfeszítették s abból 100 darab bel- és külföldi régi ezüstpénzeket 150 korona értékben elloptak.

— (Agyonvert végrehajtó.) Gelse, tolnamegyei községben tegnapelőtt egy csomó felbűszült asszony agyonverte Gants Rudolf községi végrehajtót. Gants e napon a párbér behajtásával foglalkozott s a bántaralékosoknál lefoglalt zálogtárgyakat akarta összehordatni, hogy még aznap megtarthassa az árverést. Ruderschmidt Jakabné házában is megjelent, ahol ágyneműket rakatott fel a kocsira és vitette tovább. Ruderschmidtné sírására csakhamar összefutottak a környékbeli asszonyok, akik, minthogy látták, hogy a végrehajtó a többi házaktól is viszi a lefoglalt zálogtárgyakat, leginkább pedig ágyneműket, mindenféle megjegyzést tettek. Gants a sértetésekre sértéssel felelt, amiért közrefogták az asszonyok s eleintén kövekkel dobálták, majd pedig, amikor a végrehajtó egy Klár Jakabné nevű asszonyt arculütött, csakhamar előkerültek a dorongok is. A szorongatott végrehajtó a vele volt községi szolgát elküldte a község házára, hogy segítséget hívjon. Ezt várták csak az asszonyok. Amint a végrehajtó egyedül maradt, az asszonyokból álló csoport közepén valaki hátulról halántékra ütötte, minék következtében elbukott. Ekkor megröghanták a szerencsétlen embert s addig verték,

mig kiszervezett. Mire a községvezető a segítség megérkezett, Gants már halott volt. A csendőrség eddig több asszonyt letartóztatott.

— (Hírek a rendőrségről.) Késelő férj. *Chrenko* Péter volt villamos kalauz egy heti távollét után beállított feleségének József-utca 72. számú lakásába. A házastársak nem jól éltek s a beköszöntő is veszekedéssel kezdődött. A vége az lett, hogy Chrenko éktelenül elkezdett lármázni, majd a szobából kimenekülő feleségét hátra szurta. A rendőrség Chrenkót letartóztatta. Az asszonyt súlyos sebével lakásán ápolják. — Lopás. *Joanovics* Sándor számtanácsos özvegyének lakásából az egyik szekrényből ismeretlen tettes ellopott egy nő aranyórát hosszú láncsal, Mária-tallérral s egy jeggyűrűt J. S. 22 véséssel. A kár 170 korona. — Tűz. A Perczel Mór-utca 2. sz. ház III. emeletén ma délelőtt a rosszul elszigetelt villamvezeték következtében tűz keletkezett. A veszedelmet a tűoltóság hamarosan elfojtatta.

x Fölvívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-divatáruházára.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* *Blaha Lujza* asszony első vendégjátéka tegnap volt a Népszínházban nagy és lelkes közönség jelenlétében, mely *Csepreghy* «Piros bugyelláris»-ának Zsófi asszonyát első megjelenésétől utolsó táncperdüléseig a legélményesebb figyelemmel és tetszéssel kísérte. Sajnos dolog, hogy a magyar népszellem e legklasszikusabb képviselője, a magyar dal ez élő, zengő Memnon szobra csak «vendég» a Népszínházban, mely voltaképpen az ő számára épült. Atszerződése a Nemzeti Színházhoz, hol helyet és hatáskört nem tud számára az igazgató teremteni, igazi csapás a magyar népszínműre, melynek kultusza teljesen lehanyatlott. Sajnos, hogy a népszínházi bizottság nem gondoskodott az igazgatókkal kötött szerződésben arról, hogy bizonyos számú esték okvetlenül a népszínmű művelésének szentelendők, mint az operett, ezek előadásáért a bérösszegekből prémium-elengedésben részesüljön a bérő-igazgató. Fájdalom, az anyagi eredményekre irányított üzleti szellem éppen azon házból szorítja ki a magyar népszellemet, mely e szellem számára épült. A legkiválóbb képviselők művészetét nem csökkent azóta sem: *Blaha Lujza* nem változott művészi délpontja elérése óta, e csoda-asszony örök frissége oly tüntető, melyre egy félszázad művész-nemzedékében alig egy példa akad. A nagy *Lendvayak*, *Szerdahelyiek*, *Egressyek* megrokkantak életük delelő pontján, *Blaha Lujza* most van délpontján művészetének s ekkor, ereje és egyéni varázsa teljében van télenségre kárthatva s alig minden három hétben egyszer látjuk őt birodalmában, hol egykor királynő volt. Aligha mondhatja rá valaki, hogy ez rendben van. Ezen okvetlenül segíteni kellene. A tegnapi est különben ragyogó jókedvben perdült le: *Blaha Lujza* volt a színpad közepe s édes dalai, humoros játéka, csengő kacagása feledhetlen hatása volt mindenkire. *Kiss Mihály* délceg, jókedvű Csillag őrmestere, *Szabó Antal* klasszikus Peták káplárja, *Szirmai* magyar zamatu Török bírójá, *Raskó* széphanu Kósza Gyurkájá, *Horváth* és *Kovács* gazdag humoru ispánja és jegyzője, *Siposné* cigányasszonya s a kisebb szereplők sikeres igyekezete nagyban járult az est sikeréhez. Ismételtetésekben nem volt hiány, a tetszés egész felvonásköz áttapsolásáig is terjedett, de *Blaha Lujza* a vastapsra megjelenésig sohase szokott leereszkedni, mert ezt jogosan tarthatja izléstelennek.

k. g.

— (Beteg színművész.) Holnap, csütörtökön bucsuzott volna el *Solymosi Elek* a Népszínház közönségétől. Ez egyszersmind bucsuja lett volna a színpadtól, mert a művész nyugdíjba megy. Azonban a bucsuzás egyelőre elmarad, még pedig szomorú okokból. *Solymosi* hétfőn hirtelen rosszul lett és jelentkezett a Rókus-kórházban, ahol az 57-es szobában helyezték el. Hirtelen támadt idegroham lepte meg, amely az egyik karját majdnem megbénította. Nem teljes bérulásról van szó. A kar mindenesetre gyengébb, mint a másik, de komoly veszedelemről

nincs szó. Ma már jobban is van, de azért a bucsuzását bizonytalan időre el kellett halasztania.

* *Zichy Géza pályadíja*, A gróf *Zichy Géza*-féle pályadíj bírálóbizottsága, *Gobbi Alajos*, nemzeti zenedei igazgató elnöke alatt tegnap tartott ülésében itélkezett a beérkezett tizenkét pályamunka felett. Elhatározta, hogy a négyszáz koronás pályadíjat a «Rákóczi Ferenc» és az «Isten áldd meg» jelű pályamunkák között osztja meg. Az előbb említett mű szerzője *Siklós Albert*, míg az utóbbi *Demény Dezső*. A «Tilike» jelű munkája dícséretet nyert.

NYILTTÉR. *)

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva **köszvény-, asthma-, szív-, vesé-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bürhajoknál.** Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 15 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

Dr. KOVÁCS J. egyet. orvostn. (Hemopata) rend. delü intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—4-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.

Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja. 45

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Uj kuriai tanácselnök. A király Bömches Gyula kuriai bírót a kir. Kuria tanácselnökévé nevezte ki a nemrég nyugalomba vonult *Sélyey Sándor* tanácselnök helyébe. A kinevezést a hivatalos lap holnap száma fogja közölni.

— A losicai szociálista zendülés. Tavalgy karácsony másodnapjára *Pohl Rudolf* temes-kubini kőművesmester és szociálista vezér, a közellekvő *Losic* község lakosait egybehívta *Kuráczin* Lipót elvtárs házába, hogy ott a helyi szociálista pártot megalakítsa. A felhívásra mintegy száz férfi jelent meg. A vezetők azonban nem kérték gyűlésükhöz engedélyt, miért *Burghard János* községbíró a járási főszolgabíró meghagyásából felszólította az ottlevőket a törvény nevében a szétszalásra. A bíró hivatkozott ugyanekkor a törvény tiszteletére is, mire *Pohl* így kiáltott fel:

— Mi nem tiszteljük a maguk törvényeit, azok nekünk semmi, . . . smarn!

Majd odaszólt a többinek:

— Mitől se féljete, majd készítünk magunknak más törvényt!

A szociálisták erre folytatták a tanácskozást mire a csendőrök közbeléptek s *Pohl* és egy másik társát letartóztatták.

A szociálisták a község többi lakosával egyetemben a községvezető elé vonultak s ott *mindent össze-törve, összezúzva, kiszabadították az elcsukott szociálista vezért.* A fehértemplomi törvényszék ügyésze *Pohl Rudolf* ellen *izgatásért* és 10 másik szociálista ellen hatóság elleni erőszak miatt emelt vádat s a törvényszék a lefolytatott főtárgyalás után *Pohl* egy évi államfogházra, míg a többi vádlottakat egyenkint 6—10 havi börtönre ítélte. A temesvári kir. tábla hét vádlottal szemben alkalmazta az enyhítő szakaszt, azokat egyenkint 3—3 havi fogházra ítélte, míg *Pohl* büntetését, továbbá *Reckmann János* büntetését, mert az megfogta a csendőr fegyverét és *Pavlov Józsa* büntetését, mert az büntetett előléti — helybenhagyta.

A kir. Kuria ma *Vörösmarty Béla* elnöke alatt *Zsigmondovics Mihály* bíró előadásában tárgyalta az ügyet s *Tassy Pál* koronaügyész helyettes indítványára megsemmisítette a tábla ítéletét és a vádlottakra az első bíróság szerinti ítéletet szabta ki, mert az enyhítő szakasz alkalmazásának szükségét nem látta fenforogni.

— Cseberből — vederbe. Ez évi augusztus 13-án éjjel *Schuster Hugó* Plasztikon vendéglőjéből elloptak 1800 korona értékű ezüst evőeszközt. A lopás gyanúja *Schmerz Albert* főpincérre irányult, akit több terhelő tanu vallomása alapján a rendőrség le is tartóztatott. *Schmerz* egyre azt hangoztatta, hogy a lopást nem ő követte el s a lopás idejében otthon tartózkodott lakásán, de ez sem használt semmit, mert egy a vádtanács, valamint a királyi tábla helybenhagyta a vizsgálati fogságot elrendelő vizsgálóbírói végzést. Fogságának tartama alatt újabb kellemetlenség érte. Kiderült ugyanis, hogy *Schmerz*

az állásához szükséges kauciót akként szerezte meg, hogy *Leitner Adolf* kereskedőnek nevét ráhamisította egy váltóra, amelyet *Moró Józsefnél* számított le. *Morónak* a váltót pontosan törlesztette mindaddig, amíg csak le nem csukták. Ekkor aztán *Moró* pörbe fogta *Leitner Adolfot*, aki kijelentette, hogy a váltó hamis. A budapesti büntető-törvényszék a lefolytatott vizsgálat után nemcsak lopás, hanem most még magánokirathamisítás büntetéseért is vád alá helyezte *Schmerz Albertet*, akinek ezen kettős bűnyűjét ma tárgyalta a büntető-törvényszék *Cseke* bíró elnöke alatt. A tárgyaláson kiderült, hogy a vádlottat ártatlanul gyanúsították a lopás elkövetésével s így ártatlanul is ült benn hat hétig a fogházban, mert a lopás idején — mint ma több tanu vallotta — otthon volt. A magánokirathamisítás vádja alól azonban — amely csakis a lopás ürügyé miatt szakadt a nyakába — nem tudta magát tisztázni s a bíróság 8 havi börtönre ítélte. A vádlott felebbezett.

KÖZGAZDASÁG.

Budapest, szeptember 28.

A miskolci országos baromfikiállítás. Miskolcra táviratozzák: Az október 1—3-ikán tartandó miskolci országos baromfikiállításra utazó közönség kényelme szempontjából az érkező utasokat mindkét pályaudvarnál szeptember 30-ikától kezdve a kiállítás elszállásoldsi-bizottság tagjai fogadják, kik az érkező utasokat a részükre fentartott lakásokról megfelelően tájékoztatják. A bizottság tagjai «fogadó-bizottság» felirású jelvényeikről lesznek felismerhetők.

Inségmunkák Békésmegyében. Békés vármegye alispánja körrendeletet intézett a községi előljáróságokhoz, hogy írják össze azokat, akik a télen át segítésre szorulnak s munka nélkül vannak.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza gyenge vételkedv és ugyanoly kínálat mellett elkelte ca. 10.000 mm. változatlan áron. Egyéb cikkek ártartók.

Buza.

Tiszavidéki: 1500 mm. 80 k. 10.60 korona, 800 mm. 80-5 k. 10.60 korona, 100 mm. 80 k. 10.60 korona, 100 mm. 80-5 k. 10.55 korona, 300 mm. 81 k. 10.52-5 korona, 200 mm. 80 k. 10.52-5 korona, 200 mm. 80 k. 10.60 korona, 100 mm. 80 k. 10.55 korona, 420 mm. 80 k. 10.40 korona, 200 mm. 80 k. 10.40 korona, 300 mm. 80 k. 10.35 korona, 3000 mm. 79-7 k. 10.55 korona, 1300 mm. 79 k. 10.55 korona, 500 mm. 79 k. 10.47-5 korona, 100 mm. 79 k. 10.40 korona, 200 mm. 78.5 k. 9.30 korona.

Fejérmegyei: 1400 mm. 78-8 k. 10.40 korona. Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 k. 10.30 korona, 500 mm. 79 k. 10.47-5 korona.

Szerb: 2000 mm. 78-4 k. 8.95 korona.

Rozs.

700 mm. 7.35 korona, 100 mm. 7.35 korona, 200 mm. 7.32-5 korona.

Érték-tőzsde.

Magasabb berlini árjelentésekre az irányzat nálunk is megszilárdult, főleg bányáértékekben mutatkozott igen élénk vásárlási kedv, mire az árak megfelelőleg emelkedtek is.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	671.25	669.—	770.25	—
Magyar hitel	781.50	780.—	780.50	—
Leszámitolóbank	461.50	—	—	—
Jelzálogbank részv.	516.50	517.50	—	—
Rimamurányi	526.—	528.—	527.25	—
Allamvasut	655.—	653.50	656.25	—
Városi villamos	341.50	—	—	—
Budapesti Közfut	—	—	—	—
Magyar Aszalt	176.—	178.—	—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	672.50	—	—	—
Magyar hitelrészv.	780.—	—	—	—
4% koronajáradék	97.75	—	—	—
Leszámitolóbank	462.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	517.50	—	—	—
Rimamurányi	527.25	—	—	—
Allamvasut	654.75	—	—	—
Déli vasut	88.—	—	—	—
Városi villamos	341.50	—	—	—
Budapesti közfuti	584.—	—	—	—

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1904 szeptember 29-én.

Operaház.

A varázsfuola.

Dalmú 2 felv. Zen. szerző: Mozart A. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

A nők barátja.

Vígj. 3 felv. Irtá Dumas. Kezdeté fél 8 ó.

Népszínház.

Rézi.

Énekes bohózat 3 felv. Zenéjét szerző: Barna Izsó. Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.

Bébe hercegnő.

Operett 3 felv. Zen. szerző Louis Varney Kezdeté fél 8 ó.

Király színház.

En, te. ő.

Nagy operett 3 felv. Zenéjét szerző: Claude Terrasse. Kezdeté fél 8 órakor.

Vigszínház.

Kis pajtás.

Vígj. 4 felv. Irtá Weber Pierre. Kezdeté fél 8 órakor.

Fővárosi nyári színház.

Apajune a vízi szellem.

Nagy látványos operette 3 felv. Zenéjét szerző: Millöcker. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia

Japán.

Kezdeté fél 8 órakor.

KALAP-KIRALY

elismert specialista 3-4-5 koronás

elsőrangú különlegességekben

Budapest, IV., Eskü-ut 6. szám.

(Klotild Palota).

Brázay-féle

sósborszesz.

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Keressék egy három szobás földszintes

családi házat

egy kis kerttel vagy jó egészséges udvarral a pesti vagy budai oldalon, lehetőleg közel a villányos vasúthoz, 1200-1400 korona évi bér mellett vagy örök áron, évi 2000 korona törlesztésre november elsején való beköltözéskor mellett. Szíves közvetítés nélküli ajánlatot a kiadóba kérve H. H. 110. alatt.

„THE GRESHAM“

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG LONDONBAN.

Magyarországi fiók:

Budapest, V. kerület, Ferenc-József-tér 5-6. szám,

a társaság saját palotájában.

A társaság vagyona 1902. dec. 31-én ... korona 198,968,596.88

évi bevétel biztosítások és kamatból 1902. évi december 31-én ... 31,480,023.74

Kifizetések, biztosítási és járuléki szerződések, valamint visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848.) ... 448,478,190.91

Az 1902. évben a társaság 4748 kötvényt állított ki ... 43,059,529.29

összeg értékben. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet-főlkja Budapestben, valamint annak üvevények a fők minden nagyobb városban.

Kalap-különlegességek

NEUBART DEZSŐ-nél

legújabb divatalakokban

3, 4, 5 kor.-ért kaphatók

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 11. szám.

Igmándi

KESERŰVIZ-FORRÁSBAN,

Sok pénz!

Mellékfoglalkozásként minden kockázat nélkül mindenki könnyen megkereshet havonta 500 koronát. Kérdezősködések H. 231. jel alatt továbbít a

Annoncen Bureau des Mercur.

Stuttgart, Schwabstrasse.

Hirdetéseink alapján történt rendeléseknél szíveskedjék mindenkor lapunkra hivatkozni.

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a Tábor-féle

Haj-Regenerateur mely csakis Tábor gyógyszer-tárában kapható. — Ára 2 korona.

Ez nem hajfestő! Ártalmatlan! Színtelen folyadék!

Sem a kézen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejünket. Az ősz haját 8-10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korban volt, anélkül, hogy festené. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Hatásáért elvállalom a kezességét! — Arc szépítésére a leghatásosabb a csoda-erém. Széplőt, májtöltöt és minden arctisztítatlanságot 4-5 nap alatt eltüntet és nem engedi, hogy újra kiüssön. Hatásért teljes szavatosságot vállalok. Ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: Tábor

Gyula gyógyszer-tára Alberti-Irsán.

Olesó KÁVÉ ÉS TEA

ARAK:

1 k. Háztartási	frt 1.20
1 c. Portorico	1.30
1 c. Portorico	1.50
1 c. Kuba (finom)	1.70
1 c. Kuba (legfinomabb)	1.90
1 c. Gyöngy (finom)	1.50
1 c. Mocca	1.40
1 c. Mocca (legfinomabb)	1.60
1 c. Arany Jáva	1.40
1 c. Arany Jáva (igen finom)	1.60

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat

1 k. Vegyes pörkölt kávé	frt 1.40
1 c. Finom pörkölt	1.60
1 c. Kuba pörkölt	1.80

Kávéhoz csomagolható:

1/4 k. Mandarin cs. kev.	frt 1.60
1/4 k. Mandarin cs. kev.	1.85
1/4 k. Háztartási	1.25
1/4 k. Háztartási	1.65
1 csomag törmelék	1.30

4/2 kilós postezsáknál (melyben több fajta is küldhető) már a vidékre is teljesen bérmentve és elvárolva küld

Balogh László

kávé- és tea-üzleti üzlete BUDAPEST.

Főüzlet és iroda: VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

ISKOLAKÖNYVEK

Az ország összes intézetei részére a legolcsóbb áron kaphatók

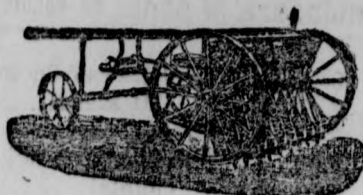
KUN S. antiquáros könyvkereskedőnél

BUDAPEST IV. Múzeum-körut 21. sz.

Használt tankönyvek átvételnek vagy becseréltetnek. — Az egyetemi fakultások, jogakadémiaik és más egyéb főiskolákon használt könyvek szintén igen olcsó áron kaphatók.

!! Gazdák figyelmébe !!

Legújabb szerkezetű vetőgépek

jótállással, esőleg próbavetésre is szállítatnak szintugy borsajtók és szőlőszúrók, legkisebb szerkezetű szecsakavók valamint egyéb gazdasági gépek legolcsóbban és legjobban beszereshetők.

Kállai Lajos gépgyári telepén

BUDAPEST, VI., Gyár-u. 50. szám.

Vetőgépek kivételesen olcsó árai: 11 12 15 17 19 soros 340, 385, 295, 425, 455 korona

Kitűnő szecsakavók különböző nagyságban 50 koronától feljebb részletek szállítatnak.

Több darab vételénél megfelelő engedmény.

Külön osztály benzínmotorokról

Figyelem!

Cégtünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy

életnagyságu fényképet

teljesen ingyen készít hű kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltségünket, 1 frt 50 krt számítunk.

Az ipar 12 forint 1 darab összecsoportolt vasgép acél-sodrony-betéttel, 3-rátü matracraol és terítővel.

csodája! 12 forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodorraol és szobbal, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis

GIGNER ÜESTVÉREK BUDAPEST.

Múzeum-körut 27.

Pa-lan- és matragyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.

Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

SCHMIDT M.

szíjgyártó, nyerges és bőrdobos

Bpest, VIII., Kerepesi-ut 25.

Kocsizó- és lovagló-szerszámok.

359 Mindennemű utazóbőröndök.

Megrendelések és javítások pontosan és látványosan eszközölhetnek.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol

UGORKA-TEJ,

mely azonnal eltávolít minden széplőt, májtöltöt, pattanást, borotkát (mitoszer) stb. és az arcnak friss üdeséget, hatálságot kölcsönöz.

Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-cszippan 1 K, poudro 2 K.

Főszétküldési hely: Balassa Kornél gyógy- BUDAPEST-szortára Erzsébetfalva.

Kapható minden gyógyszer-tárban, Főraktár Budapestben: Török József gyógyszer-tárban, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Sikerült

Karlsbadban 2 vagon porcellán árut rendkívül olcsó áron megvevtem. Ennek kiárúsítása üzletben megkezdődött.

Arum: Egy comp. fin. 6 szem. fehér ebédli készlet 3 frt.

Egy comp. 6 szem. ebédli díszesen festve csak 5.50 frt.

Egy comp. 6 szem. ebédli csodakészlet aranyozva és festve csak 7.35 frt.

Egy díszes mosdókészlet csak 3.35 frt.

Kávé- vagy tea-készlet fehér csak 1.50 frt.

Csoda kávé- vagy tea-készlet aranyozva és festve csak 3.75 frt.

Egy 6 szem. metszett és gravírozott üveg-készlet 4 frt.

Egy tucati vizes vagy borospohár 60 kr.

TAKÁCS FERENC

magyarhoni üveg- és karlsbádi porcellán gyári raktára

Andrássy-ut 74. sz.

Vidékre ingyen láda és csomagolás. — Pontos kiszolgálás. Vasuti állomás kéretik.

mely a leghívatottabb természetszerű és ártalmatlan gyógyítója az emberi szervezet belső hajainak u. m.: székrekedés és abból eredő étvágyhiány, gyomoréltüvés, aranyér és vérbőség, pártalan halas, mint vókura hosszabb használatra elkövetés, szívelhártyásodás és azzal járó nehéz légzésnél, sárgaság, máj- és lépdegenatit stb. — Kapható Budapestben és a vidéken minden jobb ásványvízelárusító helyen. — Utasítás mellékelve. — Főszétküldés a forrástulajdonos 2475

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél Komáromban.

Egész üveg 30 fill., félüveg 30 fill. Az egyedüli természetes keserűvíz, amely kis üvegben is kapható.

Ez az alkalom csak most van, ne mulassza el senki és vásárolja a lent felsorolt cikkeket, mert azokat mélyen leszállítva áron alul adjuk el.

1 finom 50 rőfös rumburgi vászon 9.— frt
 1 vég lepedővászon 7.50 «
 1 teljes vég kanavász 3.50 «
 1 vég damast ágyneműre való 7.— «
 1 vég tollharat 6.50 «
 1 vég finom chiffon 6.— «
 1 tucat férfi vászonzsebkendő 1.50 «
 1 tucat női francia batisztkendő 1.75 «
 1 finom női vászoning —.65, —.75, —.95 «
 1 legfin. chiffon ing 1.20, 1.50, 1.80 «
 1 női hálókötös, himz. —.85, 1.05, 1.25 «

1 ruhára való finom fekete kamgarn, 130 széles 5.50 frt
 1 remek flanel-pongyola 3.—, 4.—, 5.— «
 1 legfinomabb női szoknya, finom clothal 1.80, 2.50 «
 1 finom női felszoknya 3.50 «
 1 legujabb Havelok nőknek 5.— «
 1 finom posztókabát leánykáknak 4.50 «
 1 nyakceica, valódi szőrmeből 1.50 és feljebb.
 Jelen árukat megvételre ajánljuk, mert többé raktáron nem lesznek.

1 smyrna imit. szőnyeg 360/230 8.— frt
 3 drb ágy- és asztalterítő, finom minőségű 4.50 «
 ugyanaz finomabb 5.50 «
 legfinomabb 7.50 «
 1 ablakra való szőrfüggöny 1.25 «
 nehéz minőségű 1.75 «
 a legnehezebb 4.50 «
 1 ablakra való csipkefüggöny, fehér vagy krém színben 2.50 «

Minden vevő 20 korona megrendelésnél ingyen kap egy imit. smyrna-szőnyeget.

HERCZEG és HORVÁT Budapest, Kerepesi-ut 52.

Minden szó 3 fill.
 Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
 ára: 30 fillér.

A Magyarországon minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésködésekre ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyeget beiktatja. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyegen felül még 10 fillér küldendő.

Aranyfény világitások
 a legjobbak
 egy darab ára 60 fill. Lúpat 40 fill.
 Vidékre utánvétel.

Aranyfény
BUDAPEST
 Központi iroda:
 VIII., József-körút 43.
 Üzlet:
 II., Fő-utca 18. sz.

Butort
 és kárpitos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Domonkos Lajos
 uri és női cipész mester
 Budapest, Teréz-körút 32.
 Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű női, női- és gyermek-cipékből a legolcsóbb árban. — Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltenek.

Hasmenést
 ks gyermekeknek és felnőtteknek megszüntet a Sztraka-féle tannin-csokoládé. Kapható gyógyszer-tárakban 40 fillérért.

Pénzkölcsönt!
 Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olesó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénzintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon **Grünsfeld S.-hez** Budapest, Király-u. 23. sz.

Használt férfiruhákat
 fehérműt, szőrmeárukat stb. veszek legmagasabb árban. Singer Markus, Lujza-utca 16., ajtó 10. sz.

Piliscsabán
 628 □ ölnyi villatelep jutányosan eladó. — Bővebbet Szemző János, V., Szabadság-tér 5.

Két kis
 Singer varrógép olesón eladó. Izabella-tér 3. Habán.

Színes fényképnagyításokat
 «Photochromotypia» művésziestven festve, 50/70 cm. nagyságban, papírkereettel együtt szállít bármilyen fénykép után 6 koronáért **Buchwald Lajos** Budapest, Vörösmarty-utca 8/b. Vidéki képviselők kerestetnek.

Lakásokat
 csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/1

Szobákat
 csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/II.

LINTEBNER ODON
 vendéglője
 Soroksári-utca 41. szám.

Kitűnő magyar konyha, hamisítatlan magyar borok. Különösen ajánlom saját termései óbudai vörös és Rizling-boraimat. Kedvező ebéd- és vacsora-bérlés. Szép kerti helyiség az udvarban. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Huszár Károly
 címer és címtábla festő.
 Készít: fa, vászon, bádoggöntölt és üveg-címtáblákat. Specialista üveg-címtáblák készítésében.

Budapest, IX., Soroksári-u. 21.

Legolcsóbb pénzkölcsönök.
 250 kor. ár kezdve 5 kor. 48 fill. tőkekamat törlesztésére, Tisztviselőknak 1000 koronán kezdve kezesség nélkül fizetési előjegyzésre. Ingatlan kölcsönök 4—8 % ra. Minden tekintetben megbízhatóság. Alvinczi Sz. bankképvisetete Ullői-ut 29. II. em. (Válaszbélyeg.)

260 fillér
 beküldése ellenében 5 kiló csemeszőlő bérmentve.. Kleislé, Hadad.

Sportkedvelők és kerékpározók figyelmébe.

Motor- és kerékpár-gummitak.
 Kerékpárokat Merkur, Champion, Courir, Mars-kerékpár, alkatrészek a legjutányosabb árban szállít vidékre is **POLACSEK JÓZSEF** és **TSA** szakmechanikai, elektrotechnikai és kerékpár-gyártó cég. — Budapest üzlet és raktár: VI., Andrásy-ut 61. gyár, VI., Eötvös-u. 37. — Angol Tennis-labdák raktáron. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. — A magyar távirati iroda szállítói. 295

RÉSZLETRE
 kaphatnak helybeli évi lakók **férfi öltönyöket és női konfekciót** fehérműt, schiffon-vászon és ágyneműt, ugyszintén asztal készletet, függönyt, szőnyeget és ágyterítőket és e szakmába vágó összes cikkeket mérsékelt havi vagy heti részlet-fizetésre
GOLDSCHMIED részlet-osztály főnökénél,
 Budapest, Király-utca 41. sz.

Phonograph!!!
 legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes előadással
Kellner és Steiner
 Király-utca 58. szám.
 Képviselek kerestetnek. (205)

ANGOL BŐRBUTOROK: háló-, ebédlő-, szalon-, ülőbutor, függönyök, a legmodernebb kivitelben, ugyszintén mindennemű kárpitos-javítások jutányos árban elfogadják **Rosenberg** **Sámuel**, Budapest, Csengery-utca 66. szám.

BUTOROK a leggyorszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre **MEHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrásy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Vasvári Simon férfiszabó-üzlete Budapest, Erzsébet-körút 58. szám (Király-utca sarok). Előkelő szabás. * Pontos kiszolgálás. * Francia és angol divat

BUTOROK. Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, ugy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olesóbban, mint bárhol kapható Erzsébet-körút 48. szám, Royallal szemben **Buchinger I.** butoriparosnál.

Budapestre utazók hecses figyelmébe! **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat rágásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül Eitört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra alatt 1 frttól. Amerikai fogműterem tulajdonos **Kovács I. Károly-körút 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet, 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.